

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 2928/2022
15.06.2023. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Драгане Бољевић, чланова већа, у парници тужиле АА из ..., чији је пуномоћник Ђура Благојевић адвокат из ..., против тужене Републике Србије – Министарство правде, Основни суд у Нишу, чији је заступник Државно правобранилаштво, Одељење у Нишу, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиле изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3272/2021 од 02.12.2021. године, у седници већа одржаној дана 15.06.2023. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиле изјављена против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3272/2021 од 02.12.2021. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Нишу П1 1876/2018 од 25.02.2021. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиле којим је тражила да се тужена обавезе да јој накнади штету на име неисплаћених трошкова за одвојени живот за период од 25.11.2013. године до 31.07.2019. године, у укупном износу од 3.385.338,00 динара, по месецима са законском затезном каматом од доспелости означеног месечног износа до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужени да јој накнади штету на име трошкова смештаја – становања (закупа у Нишу) за период од 25.01.2014. године до 30.09.2019. године у укупном износу од 1.635.546,00 динара са припадајућом законском затезном каматом од доспелости сваког појединачног месечног износа. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилца тражила да се обавезе тужена да јој накнади штету на име трошкова превоза ради посете породици на релацији ... – Ниш и обратно у периоду од 01.02.2014. године до 30.09.2019. године, у износима и на начин одређен тим ставом изреке. Ставом четвртим изреке, одбијен је приговор тужене да Основни суд у Нишу није стварно надлежан да поступа по тужби тужиле. Ставом петим изреке, обавезана је тужилца да туженој накнади трошкове парничног поступка у укупном износу од 141.000,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3272/2021 од 02.12.2021. године одбијена је као неоснована жалба тужиле и потврђена пресуда Основног суда у Нишу П1 1876/2018 од 25.02.2021. године у ставу првом, другом, трећем и петом изреке.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилца је благовремено изјавила ревизију због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права, позивајући се на одредбу члана 404. ЗПП.

Испитујући побијану пресуду, у смислу одредбе члана 408. ЗПП, Врховни суд је нашао да ревизија тужиле није основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни суд пази по службеној дужности. На битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. ЗПП, тужилца се паушално позива, а битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП није законски разлог за тај правни лек (члан 407. став 1. тачка 2. ЗПП).

Према утврђеном чињеничном стању, тужилца је ступила на судијску функцију 01.01.2010. године у Основном суду у Нишу на основу објављеног огласа, када је са породицом имала пребивалиште у Решењем председника Основног суда у Нишу од 05.12.2013. године тужилца је престало право на накнаду трошкова за одвојен живот почев од 21.11.2013. године, а решењем од 25.01.2014. године престало јој је право на накнаду трошкова смештаја и право на накнаду трошкова посете породици са даном 11.02.2014. године. Тужилца се захтевом од 26.12.2016. године обратила Основном суду у Нишу ради признања права на накнаду трошкова превоза ради посете породици и накнаде трошкова смештаја, позивајући се на одлуку Уставног суда од 26.05.2016. године (којом је утврђено да одредбе члана 16. став 4. и 5. Закона о изменама и допунама закона о судијама, којима је прописано да право на накнаду за одвојени живот од породице имају судије судова републичког ранга и судије апелационих судова нису у сагласности са Уставом и потврђеним међународним уговором). Решењем од 30.01.2017. године захтев тужиле је одбијен. Тужилца није накнадно подносила захтев за накнаду трошкова за одвојен живот. У периоду од 16.08.2010. године до 03.07.2015. године тужилца је била пријављена у Нишу, на адреси ... број ..., а у периоду од 03.07.2015. године па на даље на адреси ... број .. . На истим адресама и у истом периоду био је пријављен члан породице тужиле ББ, док су остали чланови породице ВВ и ГГ били пријављени на адреси ... у Нишу, почев од 03.07.2015. године. Тужилца не поседује непокретност на подручју Града Ниша. У току првостепеног поступка тужилца се позивала да је са власником стана у улици ... број .. закључила уговор о закупу, који није доставила Основном суду у Нишу, а након пресељења у стан у ... са власником је закључила усмени уговор о закупу. Тужилца није доставила доказе о путовању ради посете породици у утуженом периоду, супруг тужиле је у почетку путовао због посла, а сада тужилца са породицом живи у Нишу. Вештачењем је утврђена висина тражених потраживања.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, правилно су, по налажењу Врховног суда, нижестепени судови применили материјално право када су одбили тужбени захтев којим је тужилца тражила накнаду штете за одвојени живот за период од новембра 2013. године до 31.07.2019. године, трошкове смештаја од 25.01.2014.

године до 30.09.2019. године и трошкове превоза на релацији ... – Ниш од 11.12.2014. године до 30.09.2019. године.

Одредбом члана 5. став 1. Уредбе о накнадама и другим примањима изабраних и постављених лица у државним органима („Службени гласник РС“, бр. 44/08 пречишћен текст) прописано је, између осталог, да право на накнаду трошкова привременог или трајног премештаја у друго место, где спадају трошкови одвојеног живота од породице, остварују изабрана лица сходном применом одредаба Уредбе Владе којом се уређује накнада трошкова и отпремнина државних службеника и намештеника, осим одредаба којима су утврђени посебни случајеви у којима државни службеник или намештеник нема право на накнаду трошкова за одвојени живот од породице. Ово је норма која упућује на Уредбу о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 98/07-пречишћени текст), којом је у члану 45. прописано да се државном службенику и намештенику, због привременог или трајног премештаја у друго место рада, надокнађују трошкови селидбе, трошкови посета породици и трошкови одвојеног живота од породице. Ова уредба је новелирана, па је тако чланом 10. став 2. Уредбе о изменама и допунама Уредбе о накнади трошкова и отпремнини државних службеника и намештеника („Службени гласник РС“, бр. 84/15 од 16.10.2015. године) прописано да државни службеник и намештеник коме је до ступања на снагу ове уредбе признато право на накнаду трошкова за одвојен живот од породице у складу са ранијим важећим прописом, то право остварује до истека периода на који му је то право признато, а најдуже годину дана од дана ступања на снагу ове уредбе.

Тужилји је право на накнаду трошкова за одвојени живот од породице престало од 21.11.2013. године. Такође, у складу са цитираним одредбама наведених уредби Владе, трошкови за одвојени живот од породице могу се признати судији као изабраном лицу само у случају привременог или трајаног премештаја у друго место рада, а не и случају промене места рада због избора за судију инстанцијоно вишег суда на конкурс на којем се добровољно пријавио у циљу каријерног напретка.

Тужбени захтев за накнаду трошкова превоза ради посете породици и трошкова за смештај нижестепени судови су правилно одбили по терету доказивања у смислу члана 231. ЗПП. Тужилја није доставила доказе за накнаду трошкова превоза ради посете породици на релацији ... – Ниш и обрнуто у виду рачуна или аутобуских карата на основу којих би првостепени суд могао да утврди да је имала стварне трошкове путовања на начин наведен у тужби, посебно за период од 03.07.2015. године, од када породица живи на истој адреси. Тужилја није доставила доказе на основу којих би суд утврдио основ и висину трошкова становања тужилје у Нишу у утуженом периоду, јер током поступка своје тврдње да је живела као постанар и плаћала месечну закупнину од 200 евра није потврдила доказима и није доставила уговор о закупу тих станова, нити предложила сведоке који би потврдили њене наводе. Напротив, уговор за први стан није предала Основном суду како је тврдила, а што је у току првостепеног поступка утврђено. Током поступка није доказала ни да је за други стан имала усмени уговор са власницом и да је живела као подстанар.

Неосновани су наводи у ревизији да је тужилја дискриминисана у односу на друге судије, односно да је стављена у неравноправни положај са судијама која имају пребивалишта у седишту суда у којем обављају функцију. Ово из разлога што сви раде под истим законом прописаним условима на шта указује и Уставни суд, да разлике у

погледу уживања неког права утврђеног законом унутар једне групе лице у истој или случаној правној ситуацији не представљају неједнако поступање уколико за то разликовање постоји објективно и разумно оправдање. Сврха института накнаде трошкова за одвојени живот од породице огледа се у својеврсној компензацији трошкова услед премештаја судије у друго место рада у коме нема решено стамбено питање. Да је то разумно оправдање постојало и у односу на ову ситуацију добило би свој нормативни основ, што у конкретном није случај. При томе, Врховни суд указује да је чланом 1. Протокола 12 уз Европску конвенцију о људским правима зајамчена општа забрана дискриминације и да се у складу са тим начелом свако право које закон предвиђа мора остваривати без дискриминације по било ком основу. То значи да се на повреду начела дискриминације у остваривању неког права не може позивати лице коме по закону или другом пропису то право не припада.

Позивање тужиље у ревизији да је председник суда био упознат са одлуком Уставног суда од 26.05.2016. године и да је био дужан да по службеној дужности донесе одлуку о предметним накнадама тужилји, није од утицаја на другачију одлуку у овој правној ствари обзиром на напред дате разлоге овог суда.

Са изнетих разлога на основу члана 414. став 1. ЗПП одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**